

УДК: 502.573

ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ В ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ

Курепін В. М., кандидат економічних наук, доцент (kypins@ukr.net)

Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв

Більше як рік в нашій країні йде війна, під час якої гинуть люди, страдає навколишнє середовище: знищуються ліси, колоритні степи, чарівні озера; забруднюються ґрунти повітря, водні ресурси. В інформаційному просторі періодично лунає загроза ядерної, хімічної та біологічної загроз. Можна тільки уявити яка шкода вже зараз завдана природному середовищу [1], де проходять бойові дії, та яких наслідків слід очікувати у майбутньому.

Вже зараз потрібно міркувати над механізмами відновлення екології, відбудови інфраструктури населених пунктів, які потріпали від руйнівних ударів агресора з урахуванням екологічних стандартів, що робити з відходами воєнного часу. При таких обставинах головним стає питанням адаптації законодавства до умов воєнного часу.

Ведення бойових дій має довготривалі негативні наслідки [2]. Із усіх видів людської діяльності війна найгірше впливає на екологію. Ми вимушені переходити на життя в умовах загрози воєнних дій, ми живимо в умовах відсутності централізованого водопостачання [3], світла та електроенергії (Миколаївщина, Херсонщина). Злочини проти довкілля, які вже зафіксовані, несуть загрозу не тільки для нашої країни, а й негативно впливають на екологічну ситуацію в усьому світі. Тому турбота про навколишнє середовище зараз повинна перебувати, напевно, на першому місці [4], після загрози нашої незалежності.

російські окупанти використовують небезпечні боєприпаси проти мирних українців. Одним з таких є фосфорні заряди, в епіцентру вибуху якого через високу температуру горіння (до 1300⁰С) буквально все обвуглюється, продукти горіння фосфору та їх розчини, потрапляючи у ґрунт, утворюють солі, що посилює міграцію фосфорних сполук із зони ураження на вільні від бойових дій

місцевості. Від цього зазнають деградації рослини, гине флора і фауна зони бойових дій. Фосфорні бомби стали причинами сильних пожеж, під час яких страждають люди, тварини, природа.

Бойові дії в Україні це удар по екології, справжнє стихійне лихо, яке руйнує екосистему, веде до загибелі людей і тварин спричиняє як степові так і лісові пожежі. Із-за активних ракетно-бомбових ударів, та окупації ворогом території загасити їх часом практично неможливо. Від того гинуть цілі екосистеми, забруднюється повітря, від диму пожеж люди мають серйозні порушення дихальних шляхів, зокрема, зниження функції легенів, бронхіт, загострення астми та серцевої недостатності тощо.

На жаль, гинуть тварини, їх необхідно відповідно до всіх правил та процедур хоронити (утилізувати). Але для цього потрібна системна організація в утилізації, велика кількість мобільних крематоріїв та спеціальні дезинфіканти. В Україні ще до війни існувала проблема з крематоріями для тварин, а дезинфіканти в країні не виробляються. Тому, щоб запобігти екологічній катастрофі необхідна допомога міжнародних гуманітарних організацій.

Україна, одна з найбільш замінованих країн світу, наша земля буквально нашпигована залишками ракет і снарядів, протипіхотними мінами. Ця різноманітність вибухонебезпечних предметів під час вибуху вивільняє в повітря хімічні речовини, а уламки боєприпасів потрапляючи у землю, отруюють ґрунтові води [5]. Для оцінки стану ґрунтів (забруднення хімічними та металевими предметами) та локалізації точок мінування необхідні дрони. Якщо не буде проведено ремедіаційних заходів, через декілька років, ми будемо мати «місячний ландшафт», в тих місцях, де проходили активні бойові дії.

Отже, вдосконалення системи забезпечення екологічної безпеки в Україні повинно стати одним із пріоритетних напрямів державної політики. В умовах військового конфлікту воно повинно охоплювати правове та економічне регулювання, інформаційно-технологічний та світоглядний напрям; формувати механізми екологічної безпеки: комплексну екологічну оцінку територій, екологічний моніторинг, управлінські рішення.

Перелік посилань

1. Піндера М. Екологічна безпека територій у зоні бойових дій // Молодь, наука, бізнес : матеріали Всеукр. інтер.-конф. здоб.вищ.освіти і мол.учених, 5-6 жовтня 2022 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 81-83. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11861>.
2. Курепін В. М. Воєнні конфлікти, як глобальні екологічні проблеми суспільства // Педагогічні інновації : матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 28-29 квітня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021, С. 156-158. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9296>.
3. Іваненко В. С. Потенційні проблеми систем водопостачання міста Миколаєва під час бойових дій // Наукова молодь-2022 : збірник матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, м. Київ, 15 листопада 2022 р. Київ : КОМПРИНТ, 2022. С. 177-183. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12700>.
4. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.
5. Іваненко В. С., Курепін В. М. Захист водних ресурсів та джерел водопостачання // Захист водних ресурсів - Глобальні виклики, загрози опустелювання територій, міжнародні зобов'язання держав світу : тези доповідей з щорічного тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 22 березня 2022 року. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 9-13. URL <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11213>.